

Marsi F. rajza.

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

A m. iparművészeti társulat választmánya 1898. március hó 9-én *Ráth* György elnöklésével ülést tartott, amelyen jelen voltak: *Szalay* Imre és *Czigler* Győző másodelnökök, gróf *Bánffy* György, dr. *Forster* Gyula, *Jakabffy* Ferencz, B. *Pauer* Leó, *Radisics* Jenő választmányi tagok és *Lipcsey* József pénztáros.

Jegyző: *Györgyi* Kálmán titkár.

Elnök megnyitja az ülést s jelenti, hogy *Beck* Dénes, *Fittler* Kamill, *Kiss* István és *Thék* Endre kimentették távolmaradásukat a mai ülésről, amelynek jegyzőkönyvének hitelesítésére gróf *Bánffy* György vál. tagot kéri fel.

Titkár felolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét, amelyet észrevétel nélkül hitelesítetek.

Elnök jelenti, hogy *Izabella* főhercegnő ő fensége magas látogatásával tisztelte meg a társulat bazárját s ez alkalommal több vásárlást is tett. Jelenti továbbá, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter hozzájárult a társulat választmányának az 500 frankos arany-éremre vonatkozó javaslatára, amennyiben az érmet a pécsi *Zsolnay*-gyárnak adományozta, a hazai keramikai

iparnak művészi irányban való fejlesztéseért. A jelentést a választmány örvendetes tudomásul veszi. A választmány még örömmel tudomást vesz arról, hogy *Bélaváry* Burchardt Konrád, főrendiházi tag újabban száz forinttal megtoldotta eddigi száz forintos alapítványát, továbbá, hogy a m. orsz. központi takarékpénztár közgyűlése elhatározta, hogy a nevezett intézet száz forintos alapítványával a társulat alapító tagja legyen.

Elnök indítványára a választmány jegyzőkönyvben fejezi köszönetét az egyesült fővárosi takarékpénztárnak, mely száz forintot, továbbá az első hazai takarékpénztárnak, mely 50 forintot ajándékozott a társulatnak.

A karácsonyi kiállítás alkalmából kibocsátott sorsjegyekre nézve elnök jelenti, hogy beleértve a társ. tagok számára vásárolt sorsjegyeket, eddig mintegy 1600 drb. kelt el.

Nagyobb mennyiségű sorsjegyet vett a szék. főváros tanácsa (200 drb); a rimamurányi vasfinomító r.-társaság és a pesti hengermalom igazgatósága, (100—100 drb), a pesti kereskedelmi bank, a m. folyam- és

tengerhajózási r.-t., a Riunione Adriatica (50–50 drb). A Ganz és társa r.-társaság igazgatósága pedig a neki felajánlott sorsjegyeket, elvi okokból, nem fogadta el ugyan, de a társulatunk törekvései iránt való elismerése szerény jeléül húsz forintot adományozott.

A választmány ezeket hálásan tudomásul veszi s megbizta a végrehajtó bizottságot, hogy a rendelkezésre álló összegben nyere-mény-tárgyakat vásároljon, továbbá hogy az április hó 1-én tartandó húzáson a választmányt képviselje.

Titkár felolvassa az 1900. évi párisi kiállítás magyar kormánybiztosának a társulat elnökéhez intézett átiratát, amelyben értesíti, hogy a kiállítás orsz. végrehajtó bizottsága elfogadta a XII. és XV. egyesített csoportok programját. E szerint a műipari munkákra nézve a kormánybiztos a m. iparművészeti társulatot bízza meg a szükséges tervrajzok, részlettervek és minták beszerzésével, felülvizsgálásával, esetleg átdolgoztatásával és a kivitel ellenőrzésével. Az átiratban még közli a kormánybiztos, hogy tízezer forintot folyósított tervrajzokra és modellekre, továbbá, hogy ugyancsak a kiállítási alapból 30–40.000 frttal szándékozik a kérdéses csoportokat támogatni. Végre felkéri az elnököt, hogy közölje vele azoknak a szakférfiaknak a nevét, akiknek közreműködése a jelzett munkáknál igénybe volna veendő.

A választmány az átiratot tudomásul veszi és annak eleget teendő, megválasztja azokat a szakférfiakat, akiknek sorából a jelzett feladatok megoldására 3–5 tagú bíráló bizottságok lesznek alakítandók. Ezek a választmány tagjai közül: Szalay Imre és Czigler Győző másodelnökök, Alpár Ignác, Fittler Kamill, Jakabffy Ferenc, Kiss István, Marton Alajos, Nádler Róbert, Radisics Jenő és Zsolnay Miklós, — továbbá Edvi Illés Aladár, Fadrusz János, Faragó Ödön, Förc Ernő, Gaul Károly, Györgyi Géza, Györgyi Kálmán, Hauszmann Alajos, Horti Pál, Hollós Károly, Hüttl Dezső, Lechner

Ödön, dr. K. Lippich Elek, Lórányi Antal, Meinig Arthur, Pap Henrik, Schickedanz Albert, Spiegel Frigyes. Stróbl Alajos, Székely Árpád, Várdai Szilárd, Vaszary János és dr. Wartha Vince.

Elnök indítványára a választmány elhatározza, hogy felterjesztést intéz a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez, a melyben kérni fogja, hogy tárcájának költségvetésében iparművészeti célokra előirányzott összegből már jelenben három éveu át fizetendő 5000–5000 forintot, összesen tehát 15.000 forintot a végből engedélyezzen, hogy ez összegben a társulat jeles tervező művészek rajzai nyomán múzeumokba illő iparművészeti tárgyakat mielőbb s olyképp rendelhessen meg, hogy azok 1900. évben a párisi kiállításon be legyenek mutathatók. Abban az esetben ugyanis, ha a miniszter előzetesen meg adná a kért engedélyt, akkor a társulat előlegezné az időnként esedékessé válható részleteket. Az iparművészeti múzeum jelenlevő igazgatójának megjegyzésére a választmány ezzel kapcsolatosan kimondja, hogy miután helyénvalónak tartja, hogy az országos iparművészeti múzeum gyűjteményei számára külföldi modern iparművészeti tárgyak szereztessenek be, amire különösen a párisi kiállítás kedvező alkalmat ad: az iparművészeti múzeum igazgatóját tőle telhetőleg támogatni fogja, hogy ebbeli kívánságát megvalósíthassa.

Pénztáros előterjeszti az 1897. évi mérteget s a Nyereség- és Veszteség-számlát, amit a választmány tudomásul vesz.

A folyó évre szóló előirányzatot a választmány akképp állapítja meg, hogy 14.204 frt 18 kr. kiadással szemben 14.592 frt 53 kr. fedezet legyen.

A társulat állandó bazárja számára időről-időre beérkező kiállítási tárgyak elbírálásával, illetve fölvetelével a választmány mint állandó juryt a végrehajtó-bizottságot bízza meg.

Végül a titkár 59 új tagot jelentett be, amire az elnök az ülést berekesztette.

A Magyar Iparművészeti Társulat XIII. rendes évi közgyűlése 1898.
március hó 25-én. Elnök: *Ráth György*. Jelen vannak: *Radisics Jenő, Kiss István, T. Fischer Ignác, B. Pauer Leó, Gerlőczy Károly, Jakabffy Ferenc, Giergl Ernő* választmányi tagok és a társulatnak számos tagja. Jegyző *Györgyi Kálmán* titkár.

Elnök megnyitó beszédében utal arra a forradalomra, a mely újabban az iparművészet terén a kontinensen kitört.

Előzőleg — úgymond — az Angolországból kiindult új irányzat a használati tárgyra alkalmazott modern stílus, mely a művészi egyéniségnek szabad érvényesítését írta zászlójára jelszóul, csak lassan és arányilag csekély mértékben tudott magának tért hódítani.

A reformátorok törekvéseit a legtekintélyesebb szakkörök határozottan elítélték. Szemükre vetették, hogy leginkább feltűnési viselkedésből az örökké szép változatlan szabályait bizarr kísérletekkel kívánják helyettesíteni. Viszont a megtámadottak ellenfeleiket a teremtő eszmék, a szellemi bátorság hiányával s annak fel nem ismerésével vádolták, hogy a technika bámulatos vívmányaival, a teljesen átalakult társadalmi viszonyokkal és világnézletekkel szemben, az elődök művészi hagyományait többé nem lehet feltétlenül mérvadóknak tekinteni.

Még a millenium évében rendezett különböző külföldi kiállításokon is a modern stílus nyomai alig voltak észlelhetők; a nagyközönséget pedig az egész küzdelem hidegen hagyta.

A válságos fordulat a múlt év folyamán állott be. Ennek tényezői közül első helyen kiemelendő a képzőművészeknek ama lelkes összetartó gárdája, mely a festészet terén ugyanoly iránynak hódolt. Megnyerniök sikerült a szakirodalom szövetségét. Ennek legelőkelőbb közegei szint változtatva, majdnem kivétel nélkül az új áramlat szolgálatába lépnek. Társaikül szegődött az újonnan alapított iparművészeti folyóiratok hosszú sora.

A szövetségeselek együttes támadása rést ütött a múlt hagyományait megőrző legerősebb bástyákon is. S mint rendszeren szokás, innen kerültek ki a reformációnak legtüzeesebb apostolai. Példakép hivatkozik egyfelől Münchenre, melynek műiparát tudvalevőleg hosszú évek óta a német renaissance ízlése feltétlenül uralta; másfelől a bécsi iparművészeti múzeumra, mely egy fél század előtt ugyan megvetette a szomszéd székváros jelenlegi fejlett műiparának alapját, de azóta elzárkózva minden haladástól, folyton a megszokott keretben mozgott. Legújabban azonban a múzeumnak mostani vezetősége szintúgy, mint a bajor főváros ama körei, melyek annak művészi viszonyaira döntő befolyást gyakorolnak, a modern stílus lelkesült szószólói lettek.

Ennek az általános mozgalomnak egyik közös jellemvonása, hogy minden ország művészi iparának különleges nemzeti jelleget kölcsönözni törekszik, bár különben átalakításánál a többi nemzetekkel ugyanazonos alaptól indul ki és egy s ugyanazon forrásból merít.

A reformátorok eljárásából ezúttal még egy érdekes mozzanatot emel ki. Soraikból ugyanis néhány festőművész és szobrász feleleveníteni kívánta a művészetek fénykorának azt a sajátosságát, mely szerint a művészet és a mesterség ugyanazon kezekben összpontosult. Ők különböző iparágakban sikeresen megpróbálkoztak saját kompozícióik kivitelével. Az elért kedvező eredményeket azonban egyébnek, mint egyes kiválóbb talentumok kísérletének tekinteni nem lehet s nagy hiba volna, ha ily szórványos kivételekből általános szabályokat vonnánk le.

Ezek után szóló örömmel konstatálja, hogy az iparművészet terén bekövetkezett válság a mi iparművészeti társulatunkat nemcsak nem találta készületlenül, hanem éppen azokat az eszméket hozta diadalra, melyeknek valósítását célba vette, midőn önálló és eredeti magyar iparművészet megállapítását tűzte ki feladatául s e végből arra törekedett, hogy a tervező művészek és iparosok között szorosabb, állandó kapcsolatot létesítsen. A külföld

példájából vont tanulság csak megerősíti meggyőződésünket, hogy működésünkben helyes utat követünk.

Az éljenzéssel fogadott megnyitó után elnök konstatálván, hogy a közgyűlés szabályszerűen hirdetve volt, azt megnyitja. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t. és Gerster Kálmán társulati tagokat.

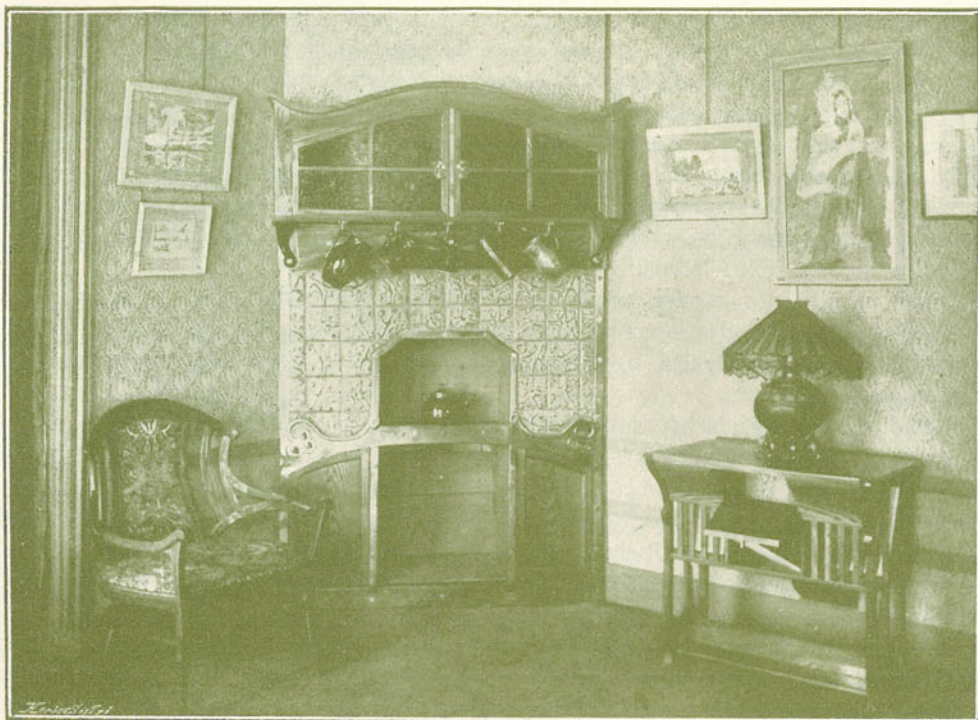
A választmányi jelentést a társulat 1897. évi működéséről a közgyűlés felolvasottnak tekinti, mert az nyomtatásban megjelent s így minden tagnak alkalma volt annak tartalmáról a közgyűlés előtt tudomást szerezni. Ennek kapcsán — Gelléri Mór kir. tan. indítványára — a közgyűlés az elnökségnek és a választmánynak köszönetet szavaz, a lefolyt évben kifejtett buzgó és sikeres működéséért.

A közgyűlésen jelen volt tagok között kiosztott választmányi jelentés így szól:

Tisztelt Közgyűlés!

Ha tekintetünket a mívelt nyugat felé fordítjuk, az iparművészet terén mindenféle gyökeres átalakulásokat látunk. Erőtéljes friss áram járja át a művészi iskolákat és műhelyeket. Egy eredeti, új stílus születésének a szemtanúi vagyunk.

Egyes országokat az új művészeti irányzatok inváziója készületlenül, mintegy mély álomban lepett meg. Ott most lázasan, helylyel-közzel kapkodva folyik a munka és minden valamire való tehetség részét akarja kivenni a nagy átalakítás munkájában. Minket nem talált készületlenül az iparművészet terén kiütött forradalom. Már évek során át, minden rendelkezésre álló eszközzel küzdöttünk a szellemtelen szolgálai utánzás ellen. Minden alkalommal, a midőn akcióba léphettünk, eredetiséget, s a nemzeti karakter érvényesülését követeltük a tervező művészekről és iparosoktól.

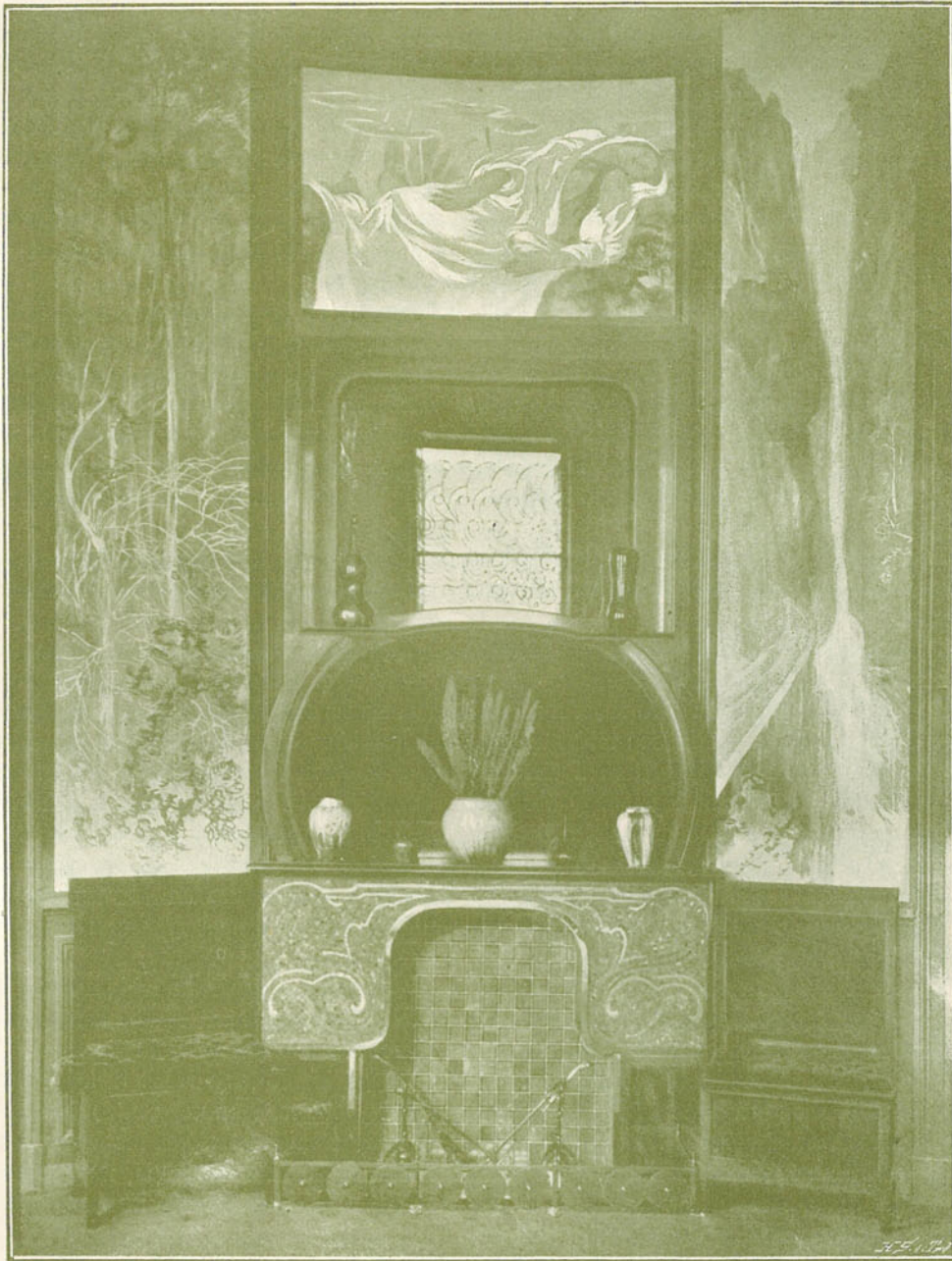

SZOBA-SAROK.

Az „Art Nouveau“-ból.

Igy már az ezredéves orsz. kiállításon megmutattuk, hogy lehetünk modernnek, elfogadhatjuk az Angolországból kiinduló új stílus előnyeit, anélkül hogy lemondanánk nemzeti jellegünkről. Megmutattuk azt is, hogy az iparművészet nemzeti jellege nem csupán a népies naiv formák pusztá alkalmazásából áll.

Ezen a nyomon haladva társulatunk egyszersmind következetesen és céltudatosan egyen-

Az „Art Nouveau“-ból

KANDALLÓ.

Van de Velde-től.

gette útját annak, hogy az 1900. évben, a midőn minden nemzet egész művészi tudásával és tehnikai készütségével kiáll a nemzetközi küzdőtéren, mi magyarok is megjelenhessünk, ha nem is mint félelmetes, de mindenesetre mint tiszteletet érdemlő versenytárs.

Őszinte örömmel és megnyugvással jelenthetjük, hogy társulatunk intenciói, a párisi kiállítás magyar osztálya iparművészeti csoportjaiban teljesen érvényesültek.

Ugyanis elvileg el lett határozva, hogy e csoportokban csakis eredeti és a mai kor művészi követelményeinek megfelelő tervrajzok után készült munkák legyenek kiállíthatók. Sőt az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás magy. kir. kormánybiztosa az összes érdekelt csoportbizottságok javaslata alapján a társulatunkat bízta meg azzal, hogy a kiállító iparosokat eredeti tervrajzokkal és modellekkel ellássa, a kidolgozást ellenőrizze s a szükséghez képest szakszerű útmutatást adjon, a bemutatott terveket pedig átvizsgálta. Tudjuk, hogy ezzel nagy felelősség, küzdelmes munka háramlott a társulatra. De tudjuk azt is, hogy a munkát a melyre vállalkozott, senki lelkesebben, kitartóbban nem végezné. Hiszen az a remény lelkesít bennünket, hogy ezúttal nem csak a külföld becsülését fogjuk kiérdemelni a magyar iparművészetnek, hanem — a mi még nehezebb ennél — meghódítjuk a mi ügyünknek a hazai nagy közönséget is.

Természetes, hogy első sorban tervező művészeink közreműködésére számítunk. Számítunk pedig azoknak a művészeknek lelkes támogatására, a kik erős individualitás mellett kellő mértékkel élni tudnak azzal a szabadsággal, a melyet a modern iparművészet nekik ad. Kik számolnak hazai viszonyainkkal, speciális követelményeinkkel s ily korlátok között saját művészi egyéniségüket tudják érvényesíteni alkotásukban. Számítunk hazai iparosainkra is, a kik e művészek terveit és modelljeit megfelelően fogják valósítani. Így azután joggal remélhetjük, hogy csoportunk a művészi és tehnikai követelményeknek egyaránt meg fog felelni.

Ezek mellett, a tisztán művészi kérdések megoldásán kívül, hozzájárulásunkkal arról is van gondoskodva, hogy a céljaink eléréséhez szükségelt anyagi eszközök rendelkezésre álljanak.

Társulatunknak az iparosokkal való összeköttetését jövőben nagyban elősegíti az állandó bazárunk, a mely múlt évi november hó 19-én nyílt meg. Számára az orsz. iparművészeti múzeum palotájában kellő terjedelmű és igen alkalmas helyiségek vannak biztosítva, úgy hogy ezentúl e tekintetben többé nem leszünk korlátozva. Ennek az állandó bazárnak a fentartása tetemes költséggel terheli társulatunkat, a mennyiben felügyeletről stb. kellett gondoskodni. De viszont azzal nagy szolgálatot teszünk művészi iparosainknak, a kik itt készítményeiket — akár bemutatás, akár eladás céljából — mindenkor díjtalanul kiállíthatják a nélkül, hogy a kiállítás tartamára nézve korlátozva lennének. Közönségünk is bizalommal keresi fel bazárunkat, mert tudja, hogy itt a selejtes munka ki van zárva. A közérdeklődést mutatja az a körülmény, hogy alig öt holnap alatt a múzeumi helyiségeknek több mint 52000 látogatója volt.

Bazárunk létesítése alkalmával elhatároztuk, hogy évenként a karácsonyi időszakban, a mikor a közönségnek vásárló kedve fokozódik, azt bővítve, úgy mint eddig, karácsonyi kiállítást rendezünk és az ezen való részvételtre iparosainkat külön fölszólítjuk.

A lefolyt évben rendezett karácsonyi kiállításunkon 54 kiállító vett részt. E kiállításra a forgó tőkének rendelkezésünkre bocsátott részéből — összesen mintegy 4500 frtért — előzetes megrendeléseket tettünk abból a célból, hogy iparművészetünknek modernizálása és e mellett annak magyar jellegének kidomborítása érdekében régebben megindított akciónkat következetesen folytathassuk. E mellett számos hozzánk forduló iparost ingyen elláttuk jó és eredeti tervrajzokkal.

Örömmel jelenthetjük, hogy a karácsonyi kiállítás is megnyugtató abban a tudatban, hogy jó úton haladunk, a melyen majdan el fogjuk érni iparművészetünk önállóságát.

Kezdeményezésünkre elkészült tárgyak általános tetszést arattak, a mit legjobban bizonyít az a körülmény, hogy egy-kettő kivételével valamennyi vevőt talált.

Karácsonyi kiállításunk vevői közt ezúttal először szerepel a vallás- és közoktatásügyi miniszter, a ki négyezer forintot meghaladó összegben vett több kiváló tárgyat az orsz. iparművészeti és egyes vidéki múzeumok gyűjteményei számára. Reméljük, hogy az a tétel, a mely ő Excellenciájának évi költségvetésében ezúttal fedezi e kiadást, jövőben is módot nyújt arra, hogy a miniszter úr ily vásárlással kiállítóinkat támogassa és nemes versenyre buzdítsa.

A kereskedelmi miniszter úr ez évben szintén jelét adta társulatunk iránti jó indulatának és törekvéseinkkel való szimpathiájának az által, hogy karácsonyi kiállításunkon nagyobb összegben mintatárgyakat vásárolt a főhatósága alatt levő szakiskolák és tanműhelyek gyűjteményei számára. Egybe vetve az összes vásárlásokat és eltekintve a kiállítás révén történt megrendelésektől, mintegy 7000 frtra rúg az az összeg, a mely karácsonyi kiállításunk révén a művészi iparosoknak jutott.

Mint nagyfontosságú mozzanatot kiemeljük azt a tényt, hogy karácsonyi kiállításunk alkalmából adományozta először a vallás és közoktatásügyi miniszter az iparművészeti múzeum megnyitásának emlékére alapított 500 frankos aranyérmét. E kitüntetésben, a társulat válaszmányának egyhangúan megállapított javaslatára a miniszter a pécsi *Zsolnay* gyárat részesítette a magyar kerámiai iparnak művészi irányban való fejlesztéseért.

A társulat kitüntető oklevelét két kiállító kapta és pedig *a)* Bachruch Károly, a ki a régi magyar ékszerek motívumait és technikáját kiváló sikerrel alkalmazza díszítésül ötvös-műveken, s eredeti módon fölhasználja az ellenzománcot dekoratív célokra; továbbá *b)* Schreiber J. és unokaöcscsei zay-ugróci üvegyárának, a mely a régi magyar edényformákat és díszítményeket stilszerűen tudja az üveg anyagával összhangzásba hozni.

A társulat 200 koronás díját a válaszmány a pozsonyi Izabella nőegyesületnek ítélte oda, mely előkelő ízléssel karolja föl a népies formákat s ez által a házi-iparszerűen előállított himzéseinek művészi becsét ad, s e téren állandó haladást tanúsít. A 100 koronás díjat a pozsonyi szövőiskola kapta, szmirnai és perzsa módon csomózott szőnyegeknek jeles készítéseért. Végül 50–50 koronás díjat szavazott meg a válaszmány Jancsurák Vilmos rézművesnek és Walther és Howindt bördíszműveseknek kifogástalan jó munkájukért.

A karácsonyi kiállítás alkalmából a társulat engedélyt kapott, hogy sorsjátékot rendezzen. E sorsjátékban alapító és rendes tagjaink is részt vesznek, a mennyiben minden tag egy-egy sorsjegyet kapott tagilletmény fejében.

Sorsjátékunknak ezúttal nem volt meg az az anyagi eredménye, a mit a tavalyinak sikere után jogosan remélhattünk. Ennek okát abban látjuk, hogy közönségünk ez évben egyéb jótékonycélú sorsjátékok által szerfelett igénybe van véve, továbbá az általános kedvezőtlen üzleti és gazdasági viszonyokban. Sorsjegyeink eladására vonatkozó számadásainkat különben még le nem zártuk, miután a sorsolás április hó elsején lesz.

Ez alkalommal hálásan kell megemlékeznünk a szék. főváros tanácsáról, a mely 200 drb sorsjegyet, továbbá a rimamurányi vasfinomító r.-társaság és a pesti hengermalom igazgatóságáról, a mely 100–100 sorsjegyet, valamint a p. kereskedelmi bank, a m. folyam- és tengerhajóz. r.-t. és a Riunione Adriatica igazgatóságáról, melyek 50–50-et vettek meg a karácsonyi kiállításunk alkalmából kibocsátott sorsjegyekből, végül a Ganz és társa r.-társaság igazgatóságáról, a mely a neki felajánlott sorsjegyeket elvi okoknál nem fogadhatta el ugyan, de társulatunk törekvései iránt való elismerése szerény jeléül husz forintot adományozott.

A társulat törekvései hathatós támogatót kaptak az új közlönyünkben, a kiadásunkban megjelenő „Magyar Iparművészetben“, a mely a lefolyt év július havában indult meg. A lapnak eddigi füzeteiből látható, hogy annak szerkesztősége beváltotta adott pro-

grammját, hogy szem előtt tartja a gyakorlati élet követelményeit, az aktualitást; igyekezik tájékoztatni a közönséget és iparosságot minden nevezetesebb mozzanatról, a mi a művészi ipar terén előfordul. E mellett nem hagyja figyelmen kívül a mi specialis érdekeinket, a törekvést, hogy művészi iparunknak magyaros jelleget adjunk. Külső kiállítása is magas színvonalon áll és művészi becsű mellékletek gazdagítják a külömben is képekkel dúsan díszített füzeteket. A lap szemmel láthatóan érdeklődést kelt mindenfelé; jeles szakírók bőven látják el anyaggal, úgy, hogy eddig – egy számot kivéve – mindig jóval meghaladta a kontemplált öt ívnyi terjedelmet.

A lapnak széles körben való terjedése lehetővé tette azt, hogy hirdetési rovatát is megfelelően értékesítsük. Ezzel a folyó évi jövedelmünk előirányzatába egy új – négyszáz forintos – tételt vehettünk fel. Alapos reményünk van arra, hogy az e címen befolyó jövedelem túl fogja haladni az előirányzatot.

Miután a lap, – a mint említettük – július havában indult meg, a tagok évi díját ellenben januártól számítjuk, akképen intézkedtünk, hogy jövőben a Magyar Iparművészet évfolyamai is januártól számíttassanak. Ezért az első évfolyam ezúttal a múlt évben megjelent három füzettel együtt, kivételesen kilenc füzetből fog állani. Közlönyünk második évfolyamát így 1899. évi januárral kezdjük meg.

E folyóiraton kívül már hosszabb idő óta munkában van egy másik kiadványunk, „Az Iparművészet Könyve“, a melynek anyaga már jó részben együtt van.

Hogy a vidéken a hazai iparművészet ügyét minél inkább propagálhassuk s hogy működésünk körébe a vidék műipari termelését is belevonhassuk, a nagyobb vidéki városokban fiókbizottságok szervezését megkezdjük. E fiókbizottságok feladata volna, hogy működési területükön az iparművészeti termelést figyelemmel kísérjék s a művészi iparosok szellemi és anyagi érdekeit lehetőleg előre mozdítsák. Jogukban áll továbbá ily iparosoknak kiválóbb munkáit társulatunk bazarja vagy karácsonyi kiállítása számára elfogadni. Hasonlóképpen hatáskörükbe tartozik, hogy a képesebb iparosok részére társulatunk központi választmánya révén eredeti tervrajzokat szerezzenek be. Ily bizottságok még eddig tényleg nem szervezkedtek, de reméljük, hogy idővel ezt az akciót is siker fogja koronázni.

Az előző években társulatunk állandó figyelemben részesítette a hazai kisplasztikát, illetve bronzöntést, a melynek érdekében tetemes áldozatokat hozott. A lefolyt évben is, több ily műnek létrejöttét közvetlenül vagy közvetve lehetővé tettük. Így megbízást adtunk az Andrassy-pályázaton részt vevő két művésznek, hogy vázlatos pályamunkáikat olyképp készítsék el, hogy azokat fémben kivinni lehessen. Ezenkívül a magyar népeletről vett több genre-csoport létesítésére is megadtuk az impulzust és a szükséges anyagi eszközöket. A „hazai jeleseink“ mellszobor-sorozat ez évben Vörösmarty Mihály szobrával szaporodott, a melyet most öntnek bronzba, továbbá munkában van Trefort Ágostonnak a mellszobra.

Ez idejű költségelőirányzatunkban nem szerepel a „tervező művész tiszteletdíja“ címen tavaly fölvetett 800 frtos tétel, mert tervezőnkkel akképpen egyeztünk meg, hogy jövőben minden tényleg készített terv után, esetről-esetre kapja az őt megillető díjat. Ő egyébként a lefolyt évben tizenegy asztalosmesternek összesen 52 vázlat- és részletrajzot készített, részint ingyen, részint az előállítási ár 5%-ja ellenében, s ezenfelül kiállítási bizottságunk megbízásából is harminckét iparművészeti tárgyat tervezett. Működésének tehát e tekintetben is kielégítő eredménye volt.

Kedvező anyagi viszonyaink lehetővé tették, hogy ezúttal „tervezésekre, pályadíjakra, megrendelésekre, iparművészeti tárgyak vásárlására, s a tagok között való sorsolásra“ 2000 forintnyi tételt vegyünk be előirányzatunkba.

Múlt évi jelentésünkben kifejeztük ama reményünket, hogy a székes főváros törvény-

hatósága állandósítani fogja azt a 2000 frtnyi évi segélyt a melylyel tavaly társulatunkat támogatta. E reményünk alaposnak bizonyult, mert a főváros 1897. évi szeptember hó 23-án tartott közgyűlése ezt a segélyt három évre szavazta meg társulatunknak, „miután meggyőződött egyrészt arról, hogy a társulat a rendelkezésére bocsátott segélyt az iparművészet fejlesztése érdekében célszerűen használta fel, másrészt, miután a társulat jövő működéséről szóló programjából a közgyűlés azt látja, hogy a társulat a magyar ipar előmozdításának, lényeges tényezőjének bizonyul, s így annak további támogatása indokolt és kívánatos.“

Még egyéb jóakaróink áldozatkészségéről is tehetünk jelentést. Kapott pedig adományképpen társulatunk az egyesült fővárosi takarékpénztártól 100 frtot, az első hazai takarékpénztár egyesülettől 50 frtot. Fogadják ők hazafias adományukért mély köszönetünket.

Folyó évi előirányzatunknak a tagdíjakról szóló tételét 1050 frttal emeltük. Tavaly óta ugyanis alapítótagjaink száma négyvel szaporodott, rendes tagjaink sorába pedig 221 új tag lépett. Ez oly fokú gyarapodás, a milyen egy előző évben sem volt s a mit joggal biztató jelnek vehetünk társulatunk jövő fejlődésére.

Jelenleg van társulatunknak 194 alapító és 552 rendes, összesen 746 tagja. A tagokon kívül a társulatnak mintegy hatvan előfizetője is van, a kiknek közlönyünk a „Magyar Iparművészet“ jár.

A jelen közgyűlésnek egyik feladata, hogy az alapszabályok 34. §. értelmében elnököt és két alelnököt, továbbá, hogy a 26. §. értelmében az 1895. évben három évre megválasztott tagok helyett újakat válasszon. A kilépő választmányi tagok: gróf Bánffy György, Benczúr Béla, tóvárosi Fischer Ignác, Fittler Kamill, Giergl Ernő, gróf Hadik Barkóczy Endre, Jakabffy Ferenc, Nádler Róbert, Ruprich Károly és dr. Szmrecsányi Miklós. Betöltendő továbbá m. é. november havában elhunyt nagy érdemes tagtársunknak néhai Lechner Lajos helye.

Az alapszabályok 19. §-ának b) pontja értelmében a mult közgyűlés az 1897. évi számadások megvizsgálására Benke Gyula és Hoffmann Alfréd urakat választotta meg, a kik a társulat számadásait megvizsgálták. Jelentésüket van szerencsénk a t. közgyűlés elé terjeszteni s kérjük ennek alapján a fölmentést. *A választmány.*

A napi rend 2. pontja értelmében titkár felolvassa az 1897. évi számadások megvizsgálására a mult közgyűlés által kiküldött számvizsgálók jelentését. A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s ennek alapján megadja a választmánynak a felmentést.

Ugyancsak a titkár felolvassa az 1898. évi költségelőirányzatot. A közgyűlés azt helybenhagyja és az 1898. évi számadások megvizsgálására egyhangúlag ismét megválasztja Benke Gyula és Hoffmann Alfréd társulati tagokat.

Erre elnök felhívja a közgyűlést, hogy az alapszabályok értelmében elnököt és két másodelnököt, továbbá a megüresedett választmányi tagsági helyekre ejtsék meg a választást. A szavazatok összeírására Gelléri Mór, Csízik Gyula és Lechner Ödön tagokat kéri fel, a szavazatok összegyűjtésének idejére pedig fölfüggeszti a közgyűlést. A szavazás megejtetvén, a szavazatok összeszámlálása után elnök ismét megnyitja a közgyűlést s Gelléri Mór felolvassa a választás eredményét, a mely szerint elnök lett *Ráth György*, másodelnök *Szalay Imre* és *Czigler Győző*, egyhangúlag megválasztva, választmányi tagok gróf *Bánffy György*, *Benczúr Béla*, *Fischer Ignác*, *Fittler Kamill*, *K. Lippich Elek dr.*, *Nádler Róbert*, szintén egyhangúlag; túlnyomó többséggel pedig megválasztották *Hauszmann Alajost*, *Jakabffy Ferencet*, *Ruprich Károlyt* és *Szmrecsányi Miklóst*.

Elnök a maga, elnöktársai, valamint az új választmányi tagok nevében köszönetet mond a közgyűlés kitüntető bizalmáért, a mely jövőben is serkenteni fogja őket, hogy a hazai iparművészet ügyét minél inkább előmozdítsák.

A tárgysorozat ki lévén merítve, az elnök a közgyűlést berekeszti.

Pályázati hirdetés külföldi tartózkodásra szóló állami ösztöndíjak iránt folyamodó művész-növendékek részére.

a) Külföldi művészi iskolák látogatása s illetőleg művész-növendékeknek ottani rendszeres képzése céljából nyerhető állami ösztöndíjak iránti folyamodványok március hó folyamán a Magyar Országos Képzőművészeti Tanácshoz nyújthatók be. (Budapest, Hold-utca 8. sz.)

b) A folyamodványokhoz keresztlevél, illetőleg születési bizonyítvány, a vagyoni helyzetet feltüntető s ama bizonyítványok csatolandók, melyek a folyamodó előképzettségét igazolják.

c) A folyamodványokkal együtt az illető művész-növendékeknek eredeti tanulmányműveket is kell átadniok, a festészet, szobrászat, vagy a sokszorosító művészetek amaz ágából, mely addigi törekvésöknek leginkább megfelel s további szándékuk igazolására szolgál. Valamennyi bemutatott tanulmányműnek a szerző névaláírásával kell ellátva lennie.

d) Külföldi intézetekre szóló ösztöndíjban egy-egy művész-növendék rendszerint 3 legfeljebb 4 évnél hosszabb időn át nem részesíthető. Az ösztöndíj csak egy évre szól s minden évben újabb folyamodvány benyújtása szükséges, az f) pontban felsorolt kellekkel és bizonylatokkal.

e) Az első ízben folyamodók tanulmányművei közül az ösztöndíj elnyerése esetében a Tanács egyet kiválaszt saját gyűjteménye számára, hogy az az ösztöndíjas későbbi haladásának megbírálására alapot szolgáltatson.

f) A folyamodónak elő kell adnia azt, hogy melyik külföldi intézeten vagy mesternél szándékozik tanulmányait folytatni. A mennyiben ösztöndíjban már részesült, folyamodványához, további szándékának előadása mellett, csupán az illető intézet utolsó bizonyítványát s a haladásának igazolására szolgáló eredeti tanulmányműveit kell a Tanácshoz benyújtania.

g) A Tanács az ösztöndíjak iránt beadott folyamodványokat április hó folyamán bírálja meg s terjeszti fel véleményes javas-

latát a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerhez.

h) A ministeri magas elhatározást a folyamodókkal a Tanács írásban közli, oly felhívással, hogy a folyamodók az általok csatolt okmányokat és tanulmányaikat vagy személyesen, vagy a kérvényben előre megnevezett megbizottuk által legkésőbb 14 nap alatt vegyék át, mert ez időn túl a Tanács a tanulmányművek megőrzését s azokért a felelősséget el nem vállalja.

i) A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister által engedélyezett és kiutalványozott ösztöndíjak a Tanács elnöke által láttaozott s bélyeggel ellátott szabályszerű nyugtára, az illető külföldi intézet tanévének megkezdése, vagy a szükséglethez képest a határozott időponthoz kötött külföldi utazásnak megkezdése előtti két hét alatt lesznek csak folyósíthatók.

*Magyar Országos
Képzőművészeti Tanács.*

Ösztöndíj. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister Szászvárosi József szobrásznövendéknek, a fa-szobrászatban való tanulmányai folytatására 500 forint ösztöndíjat adományozott.

Képzőművészeti pályázat. A hazai képzőművészet érdekeinek egy nagylelkű pártfogója által alapított, s jelenleg 2100–2100 frtot képező két festőművészeti ösztöndíjra, a m. orsz. képzőművészeti tanács, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr megbízásából ezennel pályázatot hirdet, az alapító szándékainak megfelelő következő feltételek mellett:

Pályázhatnak a művészeti iskolai képzésen már túl lévő oly fiatal festőművészek és pedig csak férfiak, kik magyar állampolgárok, s főleg az állat-, és illetőleg a tájfestésben kívánják sikereikkel igazolt képességeket tökéletesíteni.

A folyamodók kérvényében okmányokkal igazolandó:

- a) a folyamodó életkora,
- b) magyar honossága,
- c) iskolai előképzettsége,
- d) művészi haladottsága, — mire nézve mutatványművek (befejezett festmény, tanul-

mányok, rajzok, színvázlatok) oly számban melléklendők, hogy tudásáról és tehetségéről teljes tájékozást nyújthassanak. Ezeket túl hivatkozás történhetik esetleg kiállított művekre is.

A folyamodónak írásban kell kötelezettséget vállalnia arra nézve, hogy amennyiben az ösztöndíjat elnyerné, tanulmányait és pedig a jelzett irányban, Münchenben, vagy Düsseldorfban fogja folytatni. Másutt – Páris kivételével – szintén felhasználhatják ugyan továbbképzésükre a nyert összeget az ösztöndíjasok, de ez csak kéllőkép megokolt esetekben, a m. orsz. képzőművészeti tanács hozzájárulása alapján történhetik.

Az ösztöndíj csak egy évre szól, s második, esetleg harmadik évre egy és ugyanaz a művész csak oly esetben nyerheti el, ha tanulmányainak a m. orsz. képzőművészeti tanács előtti igazolt eredménye őt érdemessé teszi rá.

A sajátkezűleg írott folyamodványok, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumhoz címezve a m. orsz. képzőművészeti tanácsnál (Budapesten, Hold-utca 8. sz. a. vallás- és közokt. minisztérium III. ügyosztályában), a f. évi május hó 1-éig, déli 12 és 2 óra közt nyújthatók be.

Elkészve érkező folyamodványok a pályázatból feltétlenül ki vannak zárva.

A mutatványművek elhelyezésére nézve dr. K. Lippich Elek, a m. orsz. képzőművészeti tanács jegyzője ad felvilágosítást.

Budapesten, 1898. évi március hó.

A magyar országos képzőművészeti tanács.

Az iparművészeti múzeum társasági tárlatának megnyitása április hó tizedikén lesz. A kiállítás keretében a műipar legmodernebb termékei vannak bemutatva, köztük a rórstrand-i és kopenhágai porcellán-gyárak díszedényei, a scherrebeki szövő-iskola szőnyegei, Alexandre Charpentier párisi szobrász bronz- és ónművei, Walter Crane, West, Wilkoks s más angol művészek faltapétái, a kopenhágai „Forening for boghaandvaerk“ pompás díszkötésű könyvei, Andreas Schneider krisztianiai művész díszedényei, Munthe

krisztianiai festőművész szőnyege és szőnyegtervezetei, Frida Nansen hatásos nagy faliszőnyege, Rippl-Rónai himzései, díszüvegjei, plakát- és szőnyegtervezetei, Tiffany díszüvegjei, Kähler, Läger, Willumsen és Clement Massier keramikai tárgyai, néhány párisi butodarab, modern bársony-, rips- és creton-szövetek, szőnyegek, Bigot, Dalpayras és Lesbros díszedényei stb. Ugyanebben a tárlatban talált helyet a modern plakátok kiállítása is, melyben a legjelesebb francia, angol, belga, német, amerikai és olasz mesterektől találunk egyes kitünőbb és jellemző példányokat. A tárlatról folyóiratunk legközelebbi számában beható ismertetést fogunk közölni.

Felhívás. A m. iparművészeti társulat a f. év végén rendezendő karácsonyi tárlatában, elárúsítás céljából, több rendbeli olyan iparművészeti tárgyat óhajt kiállítani, amelyek rendeltetésüknél fogva karácsonyi ajándékokra alkalmasok, jutányos árúknál fogva pedig kelendősegre számíthatnak. Ilyenek pl. az apróbb bútorok, a bőrdíszműárúk, vert fémből vagy bronzöntéssel előállítható, a lakás díszítésére alkalmas művek, porcellán nippes-ek, kartonnage munkák, ékszerek, stb.

Ezért fölhívja a társulat a magyar tervező művészeket, hogy a jelzett keretbe tartozó iparművészeti tárgyak terveit, illetve plasztikus mintáit f. évi június hó 1-ig a m. iparművészeti társulat titkári hivatalába (Üllői-út 33. sz.) küldjék be.

A társulat kiköti, hogy a tervek teljesen eredetiek legyenek s a jogos művészi igényeknek megfelelően, hogy továbbá azokban a modern művészeti fölfogás mellett, a nemzeti jelleg is kellően kifejezésre jusson.

A kitűzött határidőre beérkezett tárgyakat a társulat választmánya által kiküldendő jury fogja bírálni, amelynek az a feladata is lesz, hogy az elfogadott tervekért járó méltányos tiszteletdíjakat megállapítsa.

Budapest, 1898. március 31.

Ráth György, s. k.

mint a m. iparművészeti társulat elnöke.

Új tagok. 1897. évi december hó 20-dika óta a következők beléptek a m. iparművészeti társulat rendes tagjainak sorába. *Aranyossy Ákos* festőművész (Budapest), *Bicsarits Gyula* (Budapest), *Bihari Sándor* festőművész (Budapest), *Blahó Pál* és tsa bronzöntők (Budapest), *Bubics József* utászhadnagy (Budapest), *Dékáni Árpád* főgymn. tanár (Halas), *Dr. Dirner Gusztáv* egy. m. magántanár (Budapest), *Esztergomi főegyházmegyei könyvtár* (Esztergom), *Étsy Ferenc* festőműv. (Budapest), *Farkas Elek*

építész (Budapest), *Dr. Fauser Árpád* kórházi főorvos (Budapest), *Füchsl Mór* kereskedő (Nagy-Várad), *Hajós Bálint* (Budapest), *Herz Vilmos* mérnök (Budapest), *Iparostanonciskola* (Nagyvárad), *Jankó Gyula* (Budapest), *Kund Endre* mérnök (Budapest), *Lingel Károly* (Budapest), *Meisel Ágoston* festőművész (Budapest), *Dr. Moskovits Miklós* (Nagy-várad), *Nagy Jenő* műszaki rajzoló (Berlin), *Dr. Payer Imréné* (Budapest), *Polgár Alajos* műasztalos (Budapest), *Posner K. Lajos* és fia (Budapest),

TÜKÖR.

Az „Art nouveau“-ból.

bagosi *Pucher* István építész (Budapest), *Reinhart* Kálmán szaktanár (Arad), *Roskovics* Ignác festőművész (Budapest), *Sima* Henrik műasztalos (Budapest), *Strobl* Miksa (Budapest), *Tolnavármegyei Múzeum* (Szegszárd), *Tolvay* Béla ipariskolai művezető (Maros-Vásárhely), *Tóth* Béla építész (Budapest), Dr. *Tóth* István (Budapest), *Vannay* Ferenc rajtanító. (Csongrád), *Vig* Albert

ministeri biztos (Budapest), *Weszter* István (Debreczen), *Wiegand* Ede építész (Budapest), *Wieser* Miklós társ. szakaszmérnök (Budapest), *Zathureczky* István földbirtokos (Nagy-Várad), *Zilahi* Dezső „Bp. Hirlap“ igazgató helyettese (Budapest), *Zipernowsky* János műegy. tanár (Budapest), *Zseni* József földbirtokos (Budapest), *Zombori áll. főgymnasium*. Összesen negyvenhárom új tag.

A m. iparművészeti társulat karácsonyi kiállításának alkalmával rendezett sorsjátékának sorsjegy-húzását április hó 1-én ejtették meg Pohl Ferenc IX. ker. előjáró, mint politikai biztos jelenlétében. A sorsolásnak, a melyben csakis a tényleg eladott sorsjegyek számai vettek részt, eredménye a következő:

Folyó szám	A nyereménytárgy megnevezése	Értéke	Nyerőszám
1.	Karosszék, hímzett támlával és párnával, Nagy Lázártól	135 frt — kr.	1541
2.	Női íróasztal diófából, Grubits Lászlótól	90 " — "	740
3.	Csat, zománcozott díszítéssel, Róger Adolftól	85 " — "	2352
4.	Ezüst serleg Dorn Jenőtől	60 " — "	2149
5.	Karosszék domborított bőrrel, Fischhof Jenőtől	60 " — "	2209
6.	Smyrna szőnyeg, terv. Háry, kész. a pozsonyi iskola . .	55 " — "	2822
7.	Torontáli szőnyeg Kovalszky Saroltától	32 " — "	3001
8.	Kossuth Lajos bronzszobra	25 " — "	2805
9.	Két gyertyatartó vert vasból, Polgártól	20 " — "	4231
10.	Eozin bonbonnière, Zsolnay-gyár	20 " — "	2949
11.	farkasházi Fischer Vilmos, porcellán fekete kávé készlet	20 " — "	2902
12.	Festett tulipántos ládika, Mirkovszky Géjánától	20 " — "	1267
13.	Ezüst evőkészlet, Szandrik-gyár	16 " — "	564
14.	Véselt üvegkancsó 6 pohárral, Schreiber-gyár	16 " — "	4688
15.	Korsó majolikából, Zsolnay-gyár	15 " — "	1140
16.	Eozin (malachit) váza. Zsolnay-gyár	15 " — "	2955
17.	Hímzett női blúz, kész. az Izabella-egylet	13 " 37 "	1420
18.	„Kellemtelen vendégek“ bronzöntvény, Bezerédy Gy.-tól	12 " — "	2629
19.	Kalotaszegi asztalfutó	11 " — "	957
20.	Kalotaszegi asztalfutó	10 " — "	1611
21.	Kancsó, majolika, terv. Háry, kész. Zsolnay-gyár	10 " — "	1426
22.	Női öv, domborított bőrből, Walter és Howindtól	10 " — "	689
23.	Kaszetta zöld bőrrel Full és Handától	8 " — "	2630
24.	Hímzett párna, kész. az Izabella egylet	7 " 82 "	4206
25.	Bőr-pénztárca, Walter és Howindtól	7 " — "	2060
26.	Bőrtálcza, Walter és Howindtól	6 " 50 "	1492
27.	Csésze, terv. Háry, kész. a Zsolnay-gyár	6 " — "	1436
28.	Bőr-pénztárca Walter és Howindtól	5 " — "	2874
29.	Szivartárca Walter és Howindtól	5 " — "	952
30.	Szivartárca Walter és Howindtól	5 " — "	2375
31.	Kalotaszegi terítő, kék hímzéssel	3 " 20 "	2451
32.	Kalotaszegi terítő, vörös hímzéssel	3 " 18 "	685
33.	Két opalizáló üvegváza, Schreiber-gyár	3 " — "	562

A nyeremények átvehetők naponként 9—1 óra közt.

